

En andra version av:

”Norsk-svensk parlör inom krisberedskap och krisövning”

Den här sammanställningen är utformad inom Interreg-projektet CriseIT - Preparing for Future Crisis Management (criseit.org). Den bakomliggande visionen för projektet är att utveckla ett lättillgängligt, kostnadseffektivt och flexibelt krisövningskoncept som skapar säkerhet i Inre Skandinavien. Projektet syftar till att utveckla digitala verktyg, metoder och utbildningskoncept som gör detta möjligt.

Projektet bedrivs över den norsk-svenska gränsen där Hedmarks fylke och Värmlands län gränsar till varandra. Parlören ska fånga ord som samverkande organisationer har nytta av när de övar krisberedskap och krishantering på ledningsnivå. I efterordet ställs parlören i relation till andra gränsöverskridande ansträngningar.

Parlören är tillsvidare uppdelad på övning (av krishantering) och övningsplanering och de svensk-norska och norsk-svenska listorna är ännu ej avstämde mot varandra. Ett förslag för att lösa ö/ø-dilemmat vid ordsökning i elektronisk fil genom parallellskrivningar illustreras för ett ord; sök på ”övelse”.

Version 2017-12-19

”Norsk-svensk parlör inom krisberedskap och krisövning” kan komma att ändra namn till ”Norsk-svensk parlör inom krisledningsövning och övningsplanering”, och kan komma att delas upp i en fil för krisledningsövning och en fil för övningsplanering. Det kan också komma att bli olika versioner om ordlistorna läggs in i olika IT-verktyg inom CriselT.org.

Huvudansvarig under 2016-01-01—2017-06-30 har varit John Sören Pettersson, Karlstads univ. Därefter har ett flertal personer lämnat förslag på tillägg. Ytterligare synpunkter på både språkligt innehåll och IT-implementeringar mejlas till john_soren.pettersson@kau.se

Svenska ord som kan förekomma i övning av **krisberedskap och krishantering**

	Svenska	Norska (bokmål)
A	anhörig	pårørende
B	bedömning	vurdering
	befintlig	som (fore)finnes, som er for hånden; gjeldende ("befintligt lagutrymme medger inte att...")
	beslutsfattande	beslutstaking
	brytpunkt	venteplass for hjelpestyrker
	bråttom	travelt
	bränsle	brensel; også for drivstoff, se 'drivmedel'
	by	landsby, grend
C	chaufför	sjåfør
	civil	sivil
D	dagis, daghem	barnehage
	dagordning	saksliste
	damm, fördämning	dam, demning, dike
	damm (smuts)	støv
	drivmedel	drivstoff; svensker bruker også 'bränsle' (brensel) til at beteckna drivstoff
E	eldsvåda, brand	brann
	elva	elleve (11, uttalas [el:ve])
	ersättning	erstatning
	ekonomi	økonomi
	enskild, enskilt, enskilda	enkelte
F	FIP/FIB = Första Insatspersonal/befäl	Første innsatsbil brannvesenet (1-2 mann)
	flytta något, flytta sig	bevege/flytte
	framledes	i framtida
	föreskrift	forskrift (fra mynighetene/etat)
	företag	bedrift, selskap
	företagsformer	selskapsformer
	förordning	forskrift av regjeringen
	förutsättning	betingelse
G	garantera, försäkra	sikre, forsikre, love
	gemensam	felles
	gissa	gjette
	grannland	naboland
	gränd	smug, trang gate

H	hur?	hvordan?
I	inrymning	å få folk til å bli innendørs.; svenska MSB forklarer «Inrymning sker ofta med uppmaning om stängda fönster, dörrar och ventilation.»
K	karta	kart
	komma ihåg	huske
	kommunalaråd	ordfører
	krisledningsnämnd (definieras i SFS 2006:544, 2 kap, 2-6§§)	svensk lov: «I kommuner och landsting ska det finnas en nämnd för att fullgöra uppgifter under extraordinära händelser i fredstid (krisledningsnämnd).»
	körkort	førerkort
L	lag	lov
	landsting	fylkeskommune, fylkestinget
	lasarett, sjukhus	sykehus
	lita på	stole på
	lägesbild/-uppfattning	situasjonsbilde/-bevissthet
	läkare	lege
	lämna, leverera	forlate, levere
	lämna kvar x	la x bli igjen
	län	fylke
	länsstyrelse	fylkesmann
M	meddelande	melding
	mjuk	myk, bløt
	MSB = Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	svenska DSB
	måla	maling
	mäta	måle
	mått (måttband)	måle (målebånd, måleband)
N	nackdel	ulempe
	nämnd (verb; substantiv)	nevnt (v); råd, styre (s)
	när	når
O	obehörig	uvedkommende
	olycksplats	ulykkesstedet
	orsak	årsak, grunn
	ort	sted
P		

	personnummer	svensk fødselsnummer eller d-nummer: 10 siffer (eller 12 med århundeprefiks) (ÅÅ)ååmmdd + 3 sifre (eller 2+'T') + 1 kontrollsiffer)
	plats	plass
	polis	politi
	prestera	yte
R		
	Rakel (RAdioKom. för Effektiv Ledning)	svenske Nødnett
	rekommendation	anbefaling
	RSA = risk- og sårbarhetsanalys	ROS = risiko- og sårbarhetsanalyse
	räddningsledare	i Sverige brannvesendets insatsledare, i Norge politiets fagleder (= polisinsatschef)
	räddningstjänst	<i>"de räddningsinsatser som staten eller kommunen skall svara for vid olyckor eller överhängande fara for olyckor for att hindra och begrænse skador på människor, egendom eller miljø"</i> (SFS 2003:778) men brukes også i navn på enkelte organisasjoner, eksempelvis Räddningstjänsten Karlstadsregionen
S		
	sakna	mangle
	samarbeta	samspill
	sekretess; sekretessbelagda oppgifter	personvern og annan hemmelighold; hemmelige oppgifter; graderte opplysninger
	SFS = Svensk Författningssamling	løpande publikasjonsserie omfattande alle nye lagar og forordningar; anges med (ÅÅÅÅ:nr)
	skillnad	forskjell
	sommarstuga	hytte
	SOS-central	alarmsentral for brann, helse og politi
	stad	by
	stänga	lukke
	sätt, på vilket sätt?	måte, på hvilken måte?
T		
	tillfällig	midlertidig
	tillförordnad	konstituert
	tillsviare	midlertidig
	TIB = tjänsteman i beredskap	offiser/tjenestemann på beredskap (visse etater)
	tyst	taust, stille
U		
	ungefär	omtrent
	uppsamlingsplats	oppsamleplass, mottakssenter (eks. EPS)
	utbildning	utdanning
	utrymma, utrymning (synonymt med evakuera och evakuering)	evakuere, evakuering (svenska MSB bruker vanligvis termen 'utrymning')
	ovidkommande	utenforliggende
V		

	var?	hvor?
	vecka, veckor	uke, uker
	villkorlig	betinget
	WIS	svenska CIM
	VMA = Viktigt Meddelande till Allmänheten	tekstmelding «Viktig melding» til publikum/allmennhet
	vård, vårda	pleie, pleie
	Vägverket (överfört 2009 till Trafikverket och Transportstyrelsen)	Vegdirektoratet (innen / innom Statens Vegvesen)
Y		
	yta	overflate; areal
Å		
	återställa	gjenopprette
	åtgång	forbruk
	åtgärd	tiltak
Ä		
	älv, älven	elv, elva
	älvgrupper	«elvegrupper», svensk nettverk for samarbeid langs elver og vassdrag
Ö		
	öppettider	åpningstider
	överenskommelse, avtal	avtale
	översvämning	flom
	övning	øvelse

Svenska ord brukade vid **övningsplanering**

	Svenska	Norska (bokmål)
A		
	aktör	aktør
B		
	beslutsfattande	beslutningstaking
	brytpunkt	venteplass for hjelpestyrker
E		
	ensam	alene
	erfarenhet	erfaring
	Exonaut (från 4C Strategies AB)	digitalt spillstød for øvingsledelse, spilledelse og motspill
F		
	funktionsövning	funksjonsøvelse
	fältenhet (se 'övning med fältenheter')	fysiske objekter utplassert på øvingsplassen
	förarbete	forarbeide
	förmåga	kompetanse, evne
G		
	genomförande	gjennomføring
	givare	(se MSBs ordlista)
H		
	händelse	hendelse, tilfelle (se MSBs ordlista)
	händelsepunkt	(se MSBs ordlista)
I		
	Inspel, inspelslista	innspill, dreiebok
K		
	kaskadeffekter	kaskade-effekter = en serie følgefeil
	kärngrupp, kärntrupp	kjernegruppe
L		
	ledare	leder (<i>substantiv</i>)
	leder (att leda)	leder (<i>verb</i> , å lede)
	ledning	ledelse
	LU = lokal utvärderare	lokal evaluator
	LÖL = lokal övningsledare	lokal øvingsleder
	lägesuppfattning	situasjonsbevissthet
M		
	modul (övningsmodul)	(se MSBs ordlista)
	Moment, momentbeskrivning	(se MSBs ordlista)
	motspel	motspill
N		
	NAFS	svenske nasjonalt senter for koordinering av internasjonale og tverrsektorielle øvelser
O		
	observationspunkt	(se MSBs ordlista)
P		

	planläggning, planering	planlegging
	planeringsorganisation	planorganisasjon (MeTracker)
	projektägare	prosjekteier
R		
	ramar /ramarna	rammer / rammene
	roll, roller	rolle, roller
	RÖ = regional samverkansövning	(se MSBs ordlista)
S		
	sambandskatalog	kontaktinformasjon til øvingslederne
	SAMÖ = (nationell) samverkansövning	MSB leder større tversektoriell samvirkeøvelse hvert fjerde år (neste i 2020)
	seminarieövning	diskusjonsøvelse
	simuleringsövning med motspel	øvelse med motspill
	specifik förmåga	professionsspesifikk kompetanse
	syfte (syfte och mål)	hensikt (hensikt og mål)
T		
	tvärspektoriell övning	tversektoriell øvelse
	träning	trening (avser oftast sådant som inte ingår i samverkansövningar)
U		
	upplärning	opplæring
	utbildning	utdanning
	utvärdering	evaluering
Å		
	åtgärd	tiltak
Ä		
Ö		
	övning	øvelse
	övning med fältenheter	fullskalaøvelse
	övningsledare	øvingsleder

Norska ord som kan förekomma i övning av **krisberedskap och krishantering**

	Norsk (bokmål)	Svensk	
A	adgang	tillträde	
	aktpågivenhet = årvåkenhet	vakenhet, vaksamhet	
	anbefaling	rekommendation	
	anledning	tillfälle, möjlighet (alltså ej 'orsak')	
	avtale	avtal, överenskommelse	
B	barnehage	dagis, daghem	
	bedrift	företag	
	beredskapsplan (definieras i §4 i norsk "Forskrift om kommunal beredskapsplikt", FOR-2011-08-22-894)	jfr svensk lag SFS 2006:544, 2 kap, §1: "plan för hur [kommuner och landsting] skall hantera extraordinära händelser"	
	betinget	villkorlig	
	bevege/flytte	flytta något/sig	
	bløt	mjuk	
	brakt (til)	flyttad (till), tagen (till) bragd/bringad (till)	
	brann; brannvesenet	brand, eldsvåda; brandkår/räddningstj.	
	brenner	brinner	
	by	stad	
	C	CIM; KSE-CIM fra Krisestøtteenheten	norska WIS; KSE-CIM
	D	D-nummer	norskt personnummer för tillfällig arbetskraft
		drivstoff	drivmedel (bensin, diesel, m.m.)
DSB = Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap		norska MSB	
E		eks.	ex. = exempel
	elleve (utt. [el:ve])	elva (talet 11)	
	elv	älv	
	EPS = evakuert- og pårørendesenter	uppsamlingsplats för evakuerade samt anhöriga	
	EQS = Extended Quality System	Kvalitetssystem som används i Norge	
	erfaring	erfarenhet	
	erstatning	ersättning	
	etat	förvaltningsorgan (statligt eller kommunalt)	
	evakuering	evakuering, utrymning (MSB använder oftast den senare termen)	
	evne	förmåga, förmå	
	F	fagleder (nu innsatsleder)	tekniskchef (polisinsatschef, medicinskt ansvarig, skadeplatschef)
		f.eks. = for eksempel	t.ex. = till exempel, exempelvis

	Felles	gemensam
	FIG = Fredsinnsatsgruppe I Sivilforsvaret	Förstärkningsresurs med tjänstepliktiga
	flom	översvämning
	flydd/flyttet (1 hardt skadd er flydd til H.)	flyttad (1 svårt skadad är flyttad till H.)
	FORF = Frivillige Organisasjoners Redningsfaglige Forum	paraplyorganisation för frivillig-organisationer i norsk räddningstjänst
	forhold, forholdet	förhållande, förhållandet
	forskjell ['få:-], forskjellen	skillnad, skillnaden
	forlate, levere	lämna
	framdeles	fortfarande
	fylke	län
	fylkeskommune, fylkesting	landsting
	fylkesmann	länsstyrelse
	fødselsnummer	personnummer (11 siffror: ddmmaa+3 'individnummer'+2 'kontrollsiffrer')
	førerkort	körkort
	føring	ledning (men också transport, last)
G		
	gjenopprette	återställa
	gjenstand	föremål, objekt
	gradert informasjon (graderte dokumenter)	säkerhetsklassade data. 4 grader: begrenset, konfidentielt, hemmelig, strengt hemmelig
	grend, landsby	by (ej stad)
H		
	hindring	hinder, hindrande; förädning
	huske	komma ihåg
	hvor?	var? (ibland 'hur?': "Hvor gammel er han?")
	hvordan? på hvilken måte?	hur? hurdan? på vilket sätt?
	hvorvidt	huruvida, om, i vilken mån, i vad mån
	hytte	(sommar)stuga
	HØP = handlings- og økonomiplaner	kommunala 4-årsplaner som omförhandlas varje år
I		
	ID-nummer	se 'fødselsnummer'
	ifm = i forbindelse med	www.korrekturavdelingen.no/Forkortelser
	Innsatsleder Brann / Helse (lege)	taktiskt (jfr Medisinsk Leder Helse)
	islett	inslag ("med inslag av")
	ivareta	tillvarata
K		
	kommunal beredskapsplikt ("Lov om..." LOV-2010-06-25-45)	(jfr 'beredskapsplan' ovan)
	kommunoverlegen	kommunöverläkaren
	konstituert	tillförordnad
	lukke	stänga
L		
	landsby	by (ej stad)

	lege	läkare
	levering; for/på levering	leverans; för senare leverans
	lov	lag
M		
	mangle	sakna, fattas
	Medisinsk Leder Helse	rådgivare inom hälsofacket (jfr Innsatsleder Helse som är läkare)
	melding	meddelande
	midlertidig	tillfällig, tillsvidare
	morsom	rolig
	mottakssenter	uppsamlingsplats, i Norge oftast <i>EPS</i>
	måle	mäta
	måleenhet	måttenhet
	måte	sätt (exv. 'på vilket sätt?')
N		
	naboland	grannland
	Nødnett	norska motsvarigheten till Rakel
	når	när
O		
	omtrent	ungefär
	Operativ Leder Helse; nu Innsatsleder Helse	se Innsatsleder Helse
	oppgave	oppgift, uppdrag
	ordfører	kommunalråd, «borgmästare»
	overflate, areal	yta, areal
P		
	pleie	vård, vårda
	plass	plats
	politi	polis
	prosess	process
	pårørendesenter	se <i>EPS</i>
R		
	Redningstjenesten, Den Norske Redningstjenesten	betecknar den kollektiva räddningstjänst som utgörs av organisationer i samverkan. Redningstjenesten styrs av Hovedredningssentralen i Sør-Norge, Hovedredningssentralen i Nord-Norge eller lokal redningssentral
	redningsvesenet: ikke et navn som brukes alene, det er en del av et av navnene på et brannvesen	ett allmänt ord men ingår i en del brandkårers namn: Brann- og redningsvesen
	ROS = risiko- og sårbarhetsanalyse	RSA = risk- och sårbarhetsanalys
	rådmann	kommunal tjänsteman, högsta admin. chef
S		
	sakliste	dagordning
	samspill	samarbete
	sannsynlighet	sannolikhet

	selskap	företag
	sikre	garantera, försäkra
	situasjonsbevissthet	lägesuppfattning
	sivil	civil
	Sivilforsvaret	en avdelning inom DSB som utgör en förstärkningsresurs vid större olyckor
	sjef (øverste sjef)	chef (högsta chef)
	sjåfør	chaufför
	skadde	skadade
	smug, trang gate	gränd, trång gata
	sted	ort, plats, ställe
	stille	tyst, lugnt
	strømbrudd, strømutfall,	strömavbrott
	stole på	lita på
	støv	damm
	svikt (i strømforsyningen)	svikt/avbrott (i strömförsörjningen)
	sykehus	sjukhus, lasarett
T		
	taus	tyst
	tekstmelding	textmeddelande, ofta SMS-meddelande
	tilbyr	ber om
	tilsvarer	motsvarar
	tiltakskort	rollspecifik beskrivning av uppdrag
	travelt	bråttom
	trekke; trekke med seg	dra; ta med sig
	trening	träning
	trinn	omgång
	true	hota
	tru	tro (lita på)
	trussel	hot
U		
	utdanning	utbildning
	uke, uker	vecka, veckor
	ulempe	nackdel
	UMS = Unified Messaging System (varslingstjenster)	SMS-varsling, kan användas för inkallelse av krisledning men också till allmänheten
	unnta, unntatt	undantar, undantaget
	utfoldelse	utvecklande
	utføre	utföra, verkställa, utforma
	uvedkommende	obehörig
V		
	valg	val
	Varsling 24 (befolkningsvarsling)	system för meddelande till allmänheten
	varslingslister	larmlistor
	vedta, vedtak	besluta, beslut

	Vegdirektoratet (innen / innom Statens Vegvesen)	"Vägverket" (Trafikverket; Transportstyrelsen)
	vurdering	bedömning
Y	yte	prestera, tillhandahålla
Æ		('æ' används inte så ofta i norsk skrift)
Ø	økonomi	ekonomi
	økt aktsomhet	höjd vaksamhet/beredskap
	øvelse	övning
Å	åpningstider	öppettider
	årvåkenhet = aktpågivenhet	vakenhet, vaksamhet

Norska ord som brukes hved **planlegging, gjennomføring og evaluering av øvelser**

	Norsk (bokmål)	Svensk
A	aktør	aktör
	alene	ensam
B	beslutningstaking	beslutsfattande, ta beslut
D	diskusjonsøvelse	seminarieövning (ej övn. i diskussionsteknik)
	dreiebok	manus (körschema) för övningsledningen
E	evaluering	utvärdering
	evne	förmåga, förmå
F	forarbeide	förarbete
	fullskalaøvelse	övning med fältenheter
	funksjonsøvelse	funktionsövning
G	gjennomføring	genomförande
	gjennomføringsdirektiv (DSB)	genomföringsdirektiv innehåller all praktisk information (jfr 'øvingsdirektiv')
H	hensikt (hensikt, mål, indikatorer)	syfte (syfte, mål, indikatorer)
K	kaskadeeffekter	kaskadeffekter = (oförutsedda) följdverkningar
	kjernegruppe	kärngrupp, kärntrupp
	kompetanse	förmåga
	kontrollfunksjon / lokal øvingsleder	se 'lokal øvingsleder'
L	ledelse	ledning
	leder	<i>substantiv</i> ledare, <i>verb</i> leder (att leda)
	lokal øvingsleder	lokal övningsledare (LÖL)
M	milepæl, milestein, milestolpe	milsten, milstolpe
	motspill	motspel (människor som ger realistisk input till de övande under en övning)
	måle	mäta
	målbart	mätbart
N	nasjonal øvelsekalender	(norsk) nationell övningskalender, databas med planlagda o. genomförda övningar i Norge
	NØEF = Nasjonalt øvelses- og evalueringsforum	Nationellt övnings- och utvärderingsforum (Norge), inrättat av DSB 2013, inkl. repr. fr. alla myndighetsnivåer samt privata aktörer
O	opplæring	upplärning

P	planlegging	planläggning
	planorganisasjon	planeringsorganisation
	prosjekteier	projektägare
R	rammer / rammene	ramar /ramarna
	roll, roller	roll, roller
S	situasjonsbevissthet	lägesuppfattning
	SNØ = Sivil nasjonal øvelse	Årlig norsk øvning av centrala delar av statsförvaltningen; tvärsektoriell øvning
	spilløvelse	simuleringsøving med motspel (ej fältøving)
T	trening	träning (avser oftast sådant som inte ingår i samverkansøvingar)
	Trinn / omgang	omgång
U	utfordring	utmaning
Æ		
Ø	øvelse	øving (i dessa sammanhang menas flerparts-)
	øvingsleder	øvingsledare
	øvingsdirektiv (DSB)	øvingsdirektiv täcker inneh., syfte, scenariotema (jfr 'gjennomføringsdirektiv')
Å		

Som nämndes på försättsbladet sammanställs denna ordlista inom projektet CriseIT som syftar till att utveckla digitala verktyg, metoder och utbildningskoncept som gör detta möjligt. Detta är ett samarbete mellan aktörer i Hedmark Fylke och Värmlands län och delfinansieras inom EUs Interreg-program (delområde Inre Skandinavien) under namnet 'Preparing for Future Crisis Management'. (Ett parallellt projekt, 'Gränsöverskridande samarbete för säkerhet, 2', drivs mellan Mittuniversitetet och Høgskolen Nord-Trøndelag.)

Andra gränsöverskridande aktiviteter

Det finns förstås många gränsöverskridande aktiviteter längs den norsk-svenska gränsen. Som speciell inspiratör för föreliggande ordlista är den Svensk-Norsk parlör som utges av Gränskommittén Hedmark Dalarna. "Den här svensk-norska parlören reder ut de vanligaste missförstånden mellan världens mest närbesläktade språk."¹ Att brukare av två så närbesläktade språk ska behöva särskild hjälp för att grannar – eller grannkommuner – ska förstå varandra kommenteras också i ISI-projektet, Inter-System Interoperability, ett samarbetsprojekt mellan MSB (Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap) och nuvarande DSB (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap) samt Airbus och Motorola: " – Vi tror att vi i Norge och Sverige är så lika när det gäller allting, konstaterar Gunilla Ågren, svensk projektledare för övningen från Länsstyrelsen Jämtland. Men när vi börjar jämföra finns det stora väsentliga skillnader. Dessa måste vi få koll på och bestämma hur vi ska hantera innan det är dags att mötas och jobba i verkligheten."² I ISI-projektet fick norska och svenska blåljusarbetare utbildning och övning i gränslös samverkan. Det framhålls att det finns en mängd saker att lära "om varandras organisationer, arbetsätt, resurser och lagar som styr. Juridik och samverkansavtal mellan Norge och Sverige är också ett viktigt avsnitt."

Det finns alltså problem och det finns som ovan nämnts ansträngningar för att överbrygga dessa. Föreliggande parlör skiljer sig från Gränskommitténs genom att vara mer fokuserad på vokabulär för krisberedskap och krisövning, och den skiljer sig från ISI-materialet genom att inte vara fokuserad på experterna inom räddningsverksamhet utan vänder sig till en bredare krets av personer som kan behöva samverka över gränsen vid krisledning eller åtminstone i krisledningsövningar.

Vokabulär har insamlats under behovsinventeringen med behovsägarna inom CriseIT-projektet och från projektpartners arbetsmaterial, till exempel definitioner och begrepp för MeTracker som utvecklas av Crisis Training AS (nu EON Reality). Därtill kommer ord från Gränsräddningsrådets Checklistor³, samt från externa källor som olika system för krisledning, kommunikation, och krisövning, och skrifter från MSB och DSB (som MSBs "Ordlista Övningsvägledning", "Öva krishantering: handbok..." och DSBs "Grunnbok: Introduksjon og prinsipper", "Grense-ROS", MSB och DSB övningskalendrar).

Både DSB och MSB utvecklar för närvarande fler skrifter (se exempelvis MSBs webbsidor⁴) och allt finns ännu inte på båda språken. Parlören är inte tänkt att utgöra en fullständig begreppsförteckning utan endast överbrygga språkproblem vid gränsöverskridande övningar (framför allt "distribuerade" övningar, d.v.s. icke samlokaliserade) varför den nu föreliggande versionen inte inkluderar terminologi som ännu är under utarbetande (ibland finns en hänvisning "Se MSBs ordlista" i den norska kolumnen).

Exakt var gränsen ska gå mellan vardagliga ord och krisledningsord är förstås inte självklart. Analyser av ordfrekvenser i texter från en övning har gjorts inom ett annat projekt, 'Gränsöverskridande samarbete för säkerhet, 2'⁵. Detta arbetssätt kan även passa CriseIT (eller dess efterföljare) mycket bra eftersom målet är att stödja både övningsplanering och övning med hjälp av IT, och mycket kommunikation kan därmed bli textbaserad i distribuerat och troligen asynkront samarbete. Frekvensanalyser kan alltså i framtiden användas för att förbättra parlören.

Tillsvidare har en mängd mer speciella termer inte inkluderats. Exempel från medicinskt och norskt håll skulle kunna vara AMIS – Akuttmedisinsk informasjonssystem, AMK – Akuttmedisinsk kommunikasjonssentral, HF – Helseforetak, Kommunal legevakt, Kripes, ANS – Luftambulansetjenesten, NLA – Norsk Luftambulans, Paramedic, Primærhelsetjenesten, och RHF – Regionala helseforetak. Krisledningar kan förstås behöva kontakta sådana, men då är det snarare en del av de samverkande parterna som har detta som sin speciella kompetens. För de speciella kompetenserna kan övningar byggas upp för att överbrygga beredningsbarriärer mellan länderna. Då ingår förtrogenhet med termer och deras begreppsinnehåll som en del av övningens mål.

Inomspråkliga barriärer: olika benämningar inom respektive språkområde

De olika benämningarna på roller (t.ex. på svenskt håll säkerhetssamordnare, beredskapssamordnare, med flera beteckningar på samma funktion) även internt inom länderna är en barriär för samverkan och planering av samverkansövningar. Denna barriär känns av både inom ett land och när samverkan och samverkansövningar ska planeras mellan aktörer i de båda länderna. Det kan därför vara av vikt att utöka parlören med en inom-norsk och en inom-svensk begreppslista.

Vidare finns ännu inte en samsyn kring vad som är centrala förmågor eller vad som ingår i olika förmågor. Likaså kan synen på vad som ingår i vissa centrala uppgifter som att ta fram en lägesbild skilja sig åt. Det är kanske inte lätt att begära en samsyn mellan nationella enheter som MSB och enskilda kommuner som ser till sina lokala behov. Å andra sidan kan fler samverkansövningar ge tydliga indikationer på var olika måluppfattningar finns och grunden för dessa. Detta kan lättare ge grund för antingen harmonisering av termer och begreppsinnehåll, eller differentiering av terminologin när så är befogat för tydliggöra små men väsentliga begreppskillnader.

Om användning av parlören

Förkortningar: Ibland kan det vara en uttydning av en förkortning man söker snarare än en motsvarighet i det andra språket för begreppsinnehållet. Därför listar denna parlör både förkortning och fullständig benämning på samma rad och i samma kolumn, medan samma rad i översättningskolumnen anger en förklaring eller motsvarighet inom det andra språket/landet.

Parlören är tillsvidare uppdelad på krishantering och övningsplanering och de svensk-norska och norsk-svenska listorna är ännu inte helt avstämda mot varandra. I framtiden kan de lila övningsplaneringsordlistorna komma att inkluderas i ett övningsplaneringsverktyg medan ordlistorna för de övande kan ligga som ett öppet webbdokument för enkel åtkomst under övningar. För att söka på det andra språkets ord måste en användare ha tillgång till tangenter för ö/ø och ä/æ vilket försvårar användning av en enkel fil snarare än ett system, men man kan lösa ö/ø-dilemmat genom parallellskrivningar för att underlätta ordsökning i en elektronisk fil (detta illustreras i den sista av de fyra ordlistorna; i pdf-versionen av parlören kan man söka på "övelse").

¹ Vi citerar den version som fanns publicerad på www.hedmarkdalarna.com våren 2016. Den går att läsa från två håll varför titeln är både "Svensk Norsk PARLÖR" och "Norsk Svensk PARLØR".

² Artikel "ISI: Kunskap och goda relationer är grunden för gränslös samverkan" (2016-05-31)

<https://www.msb.se/sv/Om-MSB/Nyheter-och-press/Nyheter/Nyheter---Rakel/ISI-utbildning-Kunskap-och-goda-relationer-ar-grunden-for-granslos-samverkan/>

³ <http://www.gransraddningdvh.se/Sv/Pages/checklistor.aspx>

Mer om gränsrådningsråd, gränskommunala avtal med mera <http://www.nordred.org/sv/gransraddningsrad/>.

⁴ <https://www.msb.se/sv/Utbildning--ovning/Ovningsverksamheten/Verktyg--Stod/Ovningsvagledning/>

⁵ http://netgss.org/GSS_text/2013/5_char/TM_SEvsNO.php

